

**Guidelines for Local Educational Management:
A Case Study of Don Klang Sub-District Administration Organization,
Kosum Phisai District in Maha Sarakham Province**

Piyathida Kogpho

Lecturer of Public Administration,
College of Politics and Governance, Mahasarakham University

Received: December 1, 2016, **Accepted:** February 22, 2017

Abstract

This research aimed to examine guidelines for local educational management and the public' attitudes toward local educational management of Don Klang Sub-district Administrative Organization (Don Klan SAO). Research methods included document analysis, interviews, and a survey of 200 people.

Results showed that: 1) Donklang SAO started developing a child development center to become a kindergarten since it was transferred in 2007; 2) the SAO has continuously supported local education and emphasized on nutrition promotion for children of all ages; and 3) the SAO employed a local-based and participatory approach to teaching and learning.

Results from the survey with a 10-point rating scale questionnaire indicated that: 1) the management of child development center scored 8.35; 2) human resource in the child development center, 8.54; 3) building safety and environment, 8.84 4) academic courses and activities, 8.32; 5) public participation and supports, 8.46; and 6) promotion of early child development network, 8.11. Overall people in the area had positive opinion on educational management of Don Klang SAO and wanted to establish a kindergarten. A limitation for future development was that the child development center is not located in Don Klang SAO's jurisdiction. Therefore, the SAO could not establish a kindergarten.

Keywords: local educational management, local governance, functional transfer

**การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น:
กรณีศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลตอนกลาง
อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม¹**

ปิยธิดา โคกโพธิ์

อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ได้รับบทความ: 1 ธันวาคม 2559, ตอบรับการตีพิมพ์: 22 กุมภาพันธ์ 2560

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางในการจัดการศึกษา และมุมมองของประชาชนต่อการจัดการศึกษาของ อบต.ตอนกลาง ใช้วิธีการศึกษาทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ

ผลการศึกษาพบว่า แนวทางในการจัดการศึกษา คือ 1) หลังมีการถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ อบต. ในปี พ.ศ. 2550 มีแนวคิดในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสู่โรงเรียนอนุบาล 2) อบต.ให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องและเน้นโภชนาการตามช่วงวัย 3) มีแนวทางในการจัดการเรียนการสอนบนฐานท้องถิ่นและการสร้างความร่วมมือในการจัดการศึกษา

ด้านความเห็นของประชาชน 200 คน ต่อการจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในภาพรวมโดยให้ประเมิน 10 คะแนน พบว่า 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเฉลี่ย 8.35 2) ด้านบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเฉลี่ย 8.54 3) ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยกลุ่มตัวอย่างเฉลี่ย 8.84 4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรเฉลี่ย 8.32 5) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนเฉลี่ย 8.46 6) ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยเฉลี่ย 8.11 โดยรวมประชาชนมีมุมมองที่ดีต่อการจัดการศึกษาของอบต. และต้องการให้จัดตั้งเป็นโรงเรียนอนุบาล ทั้งนี้ข้อจำกัดคือที่ตั้งของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ไม่ใช่พื้นที่ของอบต.ตอนกลางทำให้ไม่สามารถจัดตั้งเป็นโรงเรียนอนุบาลได้

คำสำคัญ : การจัดการศึกษาท้องถิ่น การบริหารจัดการท้องถิ่น การถ่ายโอนภารกิจ

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเรื่องแนวทางในการจัดการการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาศูนย์การบริหารส่วนตำบลตอนกลาง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากเงินทุนอุดหนุนและส่งเสริมโครงการวิจัย จากงบประมาณเงินรายได้ ประจำปี 2559 ภายใต้ศูนย์ Asean and Local Politics Research Center วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

บทนำ

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนับเป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษา เนื่องจากนโยบายกระจายอำนาจการจัดการศึกษาสู่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้บัญญัติไว้ในกฎหมายสำคัญหลายฉบับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 80 (4) บัญญัติให้ส่งเสริมสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนาและเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ในขณะที่มาตรา 289 บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรมและฝึกอบรมอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ ในขณะที่กฎหมายลำดับรองอย่างพระราชบัญญัติกำหนดแผนขึ้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ก็บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบ อันได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เทศบาล กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา และให้ดำเนินการถ่ายโอนภารกิจทำให้บริการสาธารณะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีความครอบคลุมถึงการถ่ายโอนภารกิจด้านการศึกษา (มาตรา 16 (9) มาตรา 17 (6)) นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ยังกำหนดให้มีกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น รวมทั้งให้กำหนดหลักเกณฑ์การประเมินความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประสานส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าในทางตัวบท (Role) หรือนโยบายแล้วมีเจตนารมณ์สำคัญในการเสริมการกระจายอำนาจด้านการศึกษาเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และเน้นให้ท้องถิ่นสามารถจัดการตนเองหรือพึ่งตนเองได้ ซึ่งการจัดการเรียนการสอนต้องเน้นให้ความสำคัญกับการประยุกต์ใช้และการดำเนินชีวิตของผู้เรียน สามารถคิดวิเคราะห์ มีความเห็นเชิงแย้งในทางสร้างสรรค์ รวมถึงความสอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น ในปัจจุบันพบว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษามีเพียง 2 แห่ง เท่านั้น คือ กรุงเทพมหานครมีวิทยาลัยแพทยศาสตร์และวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ ซึ่งต่อมายกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยวชิราวุธราช และเทศบาลนครปฐมซึ่งเปิดสอนถึงระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สำหรับด้านคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) รอบแรก (พ.ศ. 2544-2548) พบว่า สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีคุณภาพระดับดีสูงกว่าในภาพรวมทั้งประเทศ และสูงกว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเกือบทุกมาตรฐาน สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากถึงร้อยละ 96.3 ที่ยังไม่ได้จัดการศึกษาในระบบนั้น ได้มีการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เช่น จัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวนทั้งสิ้น 18,780 แห่ง (ข้อมูล ณ ปี 2551) เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2548 ร้อยละ 16.56 การส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตในรูปแบบต่างๆ เช่น ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ ศูนย์กีฬาและนันทนาการ เป็นต้น การใช้ความรู้และการฝึกอบรมอาชีพในสาขาต่าง ๆ ที่

สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและสังคมการจัดอบรมและกิจกรรมให้ความรู้ทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันและการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านต่างๆ เช่น สุขอนามัย ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีศิลปวัฒนธรรมและการกีฬา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556 ; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551) หากพิจารณาข้อมูลการถ่ายโอนการจัดการศึกษาให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว มีการดำเนินการมาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2549 เป็นต้นมา ซึ่งมีโรงเรียนที่ถ่ายโอนมาแล้ว ถึง 454 โรงเรียน อย่างไรก็ตาม สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551) ยังชี้ให้เห็นว่ามีความล่าช้าและเกิดความไม่ชัดเจนในการถ่ายโอนสถานศึกษาอยู่มาก นอกจากนี้ผู้บริหาร อบท.สมาชิกสภาท้องถิ่นและบุคลากรท้องถิ่นส่วนหนึ่งยังไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาและไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ด้านการศึกษา และมักจะขาดความต่อเนื่องของนโยบายการศึกษา นอกจากนี้สถานศึกษาของ อบท.ยังมีคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาไม่ทัดเทียมกัน เนื่องจาก อบท.มีศักยภาพและความพร้อมแตกต่างกันซึ่งส่วนใหญ่ยังมีทรัพยากรจำกัด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556)

ทั้งนี้สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีหลายประเภท กล่าวคือมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับบนคือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับล่าง คือ เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล และยังมีการถ่ายโอนการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษคือ กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา ในบรรดาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กล่าวมานี้ องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดเล็กที่สุดและมีการกระจายตัวของสมาชิกสภาท้องถิ่นได้ครอบคลุมพื้นที่มากที่สุด และองค์การบริหารส่วนตำบลก็มีการกิจหลายประการหนึ่งในนั้นคือเรื่องการศึกษา ที่ผ่านมาการจัดการศึกษาในระดับองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นส่วนใหญ่จะมีเพียงการจัดการศึกษาระดับเตรียมอนุบาลหรืออนุบาลเท่านั้นเพราะการศึกษาที่มีระดับที่ใหญ่ขึ้นอบต.ไม่มีขีดความสามารถมากพอในการจัดการศึกษา จะเห็นว่าในบางพื้นที่ของ อบต. ที่มีโรงเรียนมัธยมศึกษาแต่โรงเรียนเหล่านั้นถ้าไม่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานก็จะสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นต้น ดังนั้นระดับการศึกษาที่องค์การบริหารส่วนตำบลทั่วไปไม่มีคือ การจัดการศึกษาระดับเตรียมอนุบาลและอนุบาลนั่นเอง

จังหวัดมหาสารคามได้ชื่อว่าเป็นเมืองดักสลานคร เพราะมีเมืองการศึกษาที่มีสถานศึกษาทุกระดับจำนวนมากสามารถเป็นแหล่งบ่มเพาะเยาวชนในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี สำหรับการจัดการศึกษาของท้องถิ่นนั้นที่มีความโดดเด่นและสามารถจัดการศึกษาในระดับท้องถิ่นได้อย่างเป็นระบบและเน้นภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม จำเป็นที่ต้องกล่าวถึงองค์การบริหารส่วนตำบลดอนกลาง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลชมเชย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดีด้านการจัดการศึกษาในท้องถิ่นประจำปีงบประมาณ 2557 จากสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ในการจัดการศึกษาในพื้นที่ไม่มีระดับอนุบาลเลย จึงเป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลต้องดูแลการศึกษาของบุตรหลานครอบคลุมทั้งตำบลกว่า 600 คน รวมถึงมีสถานศึกษาที่ถ่ายโอนมาจากกรมการศาสนาอีกหนึ่งแห่ง

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

บทความนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อศึกษาแนวทางในการจัดการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบลตอนกลาง และเพื่อศึกษามุมมองของประชาชนต่อการจัดการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบลตอนกลาง การศึกษารั้ครั้งนี้จะช่วยทำให้เข้าใจผลของการกระจายอำนาจด้านการศึกษาแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถจัดการได้มากน้อยเพียงใด และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายและความต้องการของประชาชนหรือไม่ จึงจำเป็นต้องศึกษาและถอดบทเรียนกรณีศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการศึกษาในระดับท้องถิ่นต่อไป

ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษารั้ครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Method) กล่าวคือมีทั้งการศึกษาในเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการศึกษาในเชิงปริมาณ (Quantitative Research) สำหรับการศึกษาในเชิงคุณภาพนั้นเน้นการศึกษาสามแนวทางหลัก คือ การศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary Research) เช่น รายงานการวิจัย บทความ วารสารและข้อมูลจากเว็บไซต์ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาท้องถิ่น การสัมภาษณ์หรือสอบถามความเห็นผู้เกี่ยวข้อง (In-depth Interview) เช่น ผู้บริหาร/เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนประชาชน และการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) เช่น กรรมการสถานศึกษา ประชาชน ผู้ใช้บริการ รวมถึงครูและบุคลากรท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง การดำเนินการสัมภาษณ์เพื่อให้เห็นแนวทางในการจัดการว่ามีการดำเนินการจัดการศึกษาของท้องถิ่นอย่างไร และนำข้อมูลที่ได้มาพรรณนาเชิงวิเคราะห์ต่อไป ส่วนงานวิจัยเชิงปริมาณ โดยการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนจากการสุ่มตัวอย่างแบบไม่ตั้งใจ (Accidental or haphazard collection) จำนวน 200 คนกระจายทุกหมู่บ้านและนำมาประมวลผลโดยโปรแกรม SPSS

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญต่อการจัดบริการสาธารณะและเป็นองค์กรในการสร้างการเรียนรู้ในระบอบประชาธิปไตยไปในขณะที่เดียวกัน ทั้งนี้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถูกตั้งขึ้นโดยเจตนารมณ์สำคัญเพื่อให้เป็นองค์กรที่มีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการจัดการตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่กำหนดโดยอำนาจของรัฐ เพราะการปกครองท้องถิ่นในปัจจุบันถูกสถาปนาขึ้นโดยอำนาจของรัฐเพื่อรับรองความมีอำนาจในการจัดการในพื้นที่นั้นๆ เจตนารมณ์สำคัญของรัฐธรรมนูญอย่างน้อยสองฉบับคือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ที่บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดบริการสาธารณะ ซึ่งเป็นหนึ่งในนั้นคือเรื่องของการจัดการศึกษาในท้องถิ่น โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิในการจัดการศึกษาอบรมและการฝึกอาชีพความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น ทั้งนี้การจัดการศึกษาภายในท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องคำนึงถึงการรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น (ชนิตา รักพลเมือง, สนานจิตร์ สุคนธทรัพย์และอุบลวรรณ หงษ์วิทยากร, 2552)

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องพบว่ากฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกฉบับได้ให้อำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในทุกรูปแบบในการจัดการศึกษาในระดับท้องถิ่น กล่าวคือ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 มาตรา 50-57 บัญญัติว่าให้ราษฎรในเขตเทศบาลได้รับการศึกษาเป็นหน้าที่ที่ต้องทำของเทศบาลตำบล เทศบาลเมืองและเทศบาลนคร ส่วนการจัดตั้งและบำรุงโรงเรียนอาชีวศึกษาเป็นหน้าที่ที่อาจจัดทำของเทศบาลเมืองและเทศบาลนคร

ในขณะที่พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 ได้บัญญัติให้อำนาจหน้าที่ให้ อบจ. บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและตามนโยบายแห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 อบจ. ก็ให้อำนาจในการจัดการศึกษาด้วย โดยเฉพาะภายหลังที่มีการถ่ายโอนภารกิจด้านการศึกษาทำให้มีสถานศึกษาหลายระดับโดยเฉพาะมัธยมศึกษามาอยู่ภายใต้สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมากขึ้น

ส่วนพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 บัญญัติให้อำนาจในการจัดการศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครในมาตรา 89 ทั้งนี้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2543 มาตรา 62 กำหนดให้อำนาจหน้าที่ในการบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและอำนาจอื่นที่กำหนดให้เป็นของเทศบาลอันเป็นการนับรวมเรื่องการจัดการศึกษาในท้องถิ่นอีกด้วย

ทั้งนี้ในส่วนของอบต.พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 67-68 บัญญัติให้การส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเป็นหน้าที่ที่ต้องทำขององค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนการให้การบำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร เป็นหน้าที่ที่อาจจัดทำ ทั้งนี้ในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ในหมวดที่ 2 เรื่องกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะ มาตรา 16(9) บัญญัติให้อำนาจแก่ อบต. ในการจัดการศึกษาอย่างชัดเจนและเป็นที่น่าสนใจกว่าการจัดการศึกษาโดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่นเพราะ อบต. ส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก มีบุคลากรจำกัด งบประมาณจำกัด การจัดบริการสาธารณะต่างๆจึงเป็นเรื่องที่ท้าทายต่อศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการกับปัญหาและการจัดบริการสาธารณะในท้องถิ่นเป็นอย่างมากโดยเฉพาะเรื่องการจัดการศึกษา ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคนในท้องถิ่น

การจัดการศึกษาในท้องถิ่น นับเป็นภารกิจที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เนื่องจากการพัฒนาคนเป็นเรื่องที่สำคัญและมีความละเอียดอ่อนต้องมีการหล่อหลอมกลมเกลียว และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้โดยตัวองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองมีส่วนที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในท้องถิ่น ดังนี้

ประการแรก การจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาความพร้อมแก่เด็กตั้งแต่แรกเกิดถึงก่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญาเต็มตามศักยภาพและมีความพร้อมในการเข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประการที่สอง การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาและวางรากฐานชีวิต การเตรียมความพร้อมของเด็กทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ บุคลิกภาพ และสังคม ให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐาน รวมทั้งให้สามารถค้นพบความ

ต้องการ ความสนใจ ความถนัดของตนเองด้านวิชาการ วิชาชีพ ความสามารถในการประกอบการทำงานอาชีพ และทักษะทางสังคม โดยให้ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรมและมีความสำนึกในความเป็นไทย

ประการที่สาม การจัดการบริการให้ความรู้ด้านอาชีพ เป็นการจัดการบริการและหรือส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาความรู้ทักษะในการประกอบอาชีพแก่ประชาชน รวมทั้งการรวมกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพเพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน

ประการที่สี่ การจัดการส่งเสริมกีฬา นันทนาการ และกิจกรรมเด็กเยาวชนเป็นการจัดและส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานด้านการกีฬา นันทนาการกิจกรรมเด็กและเยาวชน แก่เด็กและเยาวชน ประชาชนทั่วไปอย่างหลากหลาย

ประการที่ห้า การดำเนินงานด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นการดำเนินงานด้านกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุน อนุรักษ์ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเฉพาะกิจกรรมที่เน้นเอกลักษณ์ความเป็นไทยของท้องถิ่น

นอกจากมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาที่มีหลากหลายรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะแล้วองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมี ส่วนสำคัญในการเป็นห้องเรียนประชาธิปไตยให้กับประชาชนในทุกระดับอีกด้วย

ทั้งนี้ตามแผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่นระยะ 3 ปี (2558-2560) กำหนดวิสัยทัศน์เพื่อการศึกษาท้องถิ่นว่า “ท้องถิ่นจัดการศึกษาตลอดชีวิตมีคุณภาพได้มาตรฐานสากล ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม อยู่ร่วมกันอย่างปรองดองสันติสุขและยั่งยืนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ทั้งนี้กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2558) ได้กำหนดช่วงอายุที่สอดคล้องกับการจัดการศึกษาไว้ดังนี้ การจัดการศึกษาปฐมวัย มีช่วงอายุ 0-3 ปี การศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับก่อนประถมศึกษา ช่วงอายุ 4-6 ปี ทั้งนี้มีการกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในแผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่นระยะ 3 ปี (2558-2560) ไว้ดังนี้

- 1) สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล
- 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาให้เด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
- 3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้แก่เด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่น
- 4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริม สนับสนุนให้สังคมท้องถิ่นมีความสมานฉันท์ อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและยั่งยืน
- 5) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีแหล่งท่องเที่ยว จัดการศึกษาเพื่อรองรับการส่งเสริมการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

ทั้งนี้สำหรับกรอบแนวคิดในการสำรวจความเห็นของประชาชนต่อการบริหารการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบลตอนกลาง โดยจะประยุกต์จากมาตรฐาน การดำเนินการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยแบ่งออกเป็น 6 ด้าน คือ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, มปป.)

- 1) มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีมาตรฐานและคุณภาพตามหลักวิชาการ กฎหมาย ระเบียบ และหนังสือ

สิ่งการที่เกี่ยวข้อง โดยความร่วมมือและสนับสนุนจากประชาชนในชุมชนท้องถิ่นนั้นๆซึ่งแบ่งการบริหารออกเป็นสามด้าน คือ ด้านการบริหารงาน ด้านการบริหารงบประมาณและด้านการบริหารบุคคล

2) มาตรฐานด้านบุคลากร บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประกอบด้วย หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบการ ภารโรง และพนักงานจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่อื่นจะต้องมีคุณสมบัติ บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพในการจัดการศึกษา อบรม เลี้ยงดู และส่งเสริมพัฒนาการสำหรับเด็กเล็กได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ด้วยความเหมาะสมอย่างมีคุณภาพ

3) มาตรฐานด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานที่อบรม เลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้แก่เด็กเล็ก ดังนั้นในการก่อสร้างและปรับปรุงอาคาร สถานที่และการจัดภูมิทัศน์สภาพแวดล้อมในอาคารและภายนอกอาคาร ต้องคำนึงถึงความมั่นคงแข็งแรงและถูกสุขลักษณะ มีความมั่นคง แข็งแรงและถูกสุขลักษณะมีความเหมาะสมปลอดภัยแก่เด็กเล็ก ตลอดจนการส่งเสริมสุขภาพ ส่งเสริมพัฒนาการเด็กและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะมีส่วนในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กเล็ก โดยการจัดสภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะอันจะช่วยป้องกันโรคติดต่อ สามารถลดความเสี่ยงจากการเกิดอุบัติเหตุส่งเสริมความปลอดภัยให้กับเด็กและฝึกนิสัยให้เด็กมีผลที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นฐานเพื่อการเติบโตอย่างมีคุณภาพ

4) มาตรฐานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร การอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์เรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาเด็กเล็ก อายุ 2-5 ปีเป็นภารกิจสำคัญในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้เด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูและได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาทั้งด้านร่างกาย-จิตใจ สังคม สติปัญญา ตามวัย และความสามารถของเด็ก

5) มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมพ.ศ. 2545 มาตรา 29 กำหนดให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัวยุ ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆเพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งเนื้อหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์พัฒนาระหว่างชุมชน

6) มาตรฐานด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ และได้มาตรฐานในการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัยอย่างครอบคลุม กว้างขวาง เป็นพื้นฐานของการศึกษา เพื่อพัฒนาค้นอย่างมีคุณภาพ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงต้องส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับภาค

กล่าวโดยสรุปแล้วในการศึกษารุ่นนี้ใช้แนวคิดสำคัญของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (มปป.) ทั้ง 6 มาตรฐานในการสำรวจความเห็นของประชาชนในการบริหารจัดการการศึกษาท้องถิ่น ทั้งมาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มาตรฐานด้านบุคลากร มาตรฐานด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย มาตรฐานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และมาตรฐานด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ดังจะได้นำเสนอในส่วนการสำรวจความคิดเห็นต่อไป

ผลการศึกษา

1. การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สำหรับแนวทางในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตอนกลาง จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์และสนทนากลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในพื้นที่ พบว่ามีการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สามารถสรุปสังเคราะห์แนวทางในการจัดการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

ประการแรก การจัดการศึกษาในยุคก่อตั้งมีการสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล (พ.ศ. 2549) และรับถ่ายโอนสถานศึกษา คือศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์วัดวังจาน (พ.ศ. 2550)

ประการที่สอง แนวคิดในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสู่โรงเรียนอนุบาลสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลตอนกลาง แต่เนื่องจากมีข้อจำกัดเรื่องของพื้นที่หรือสิทธิในการใช้ประโยชน์ที่ดินอันเป็นที่ตั้งของสถานศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตอนกลาง ซึ่งต้องปฏิบัติตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นที่ มท. 0893.3 / ว 2 874 ลงวันที่ 22 ตุลาคม พุทธศักราช 2555 เรื่องการจัดตั้งการรวมหรือการเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและการขยายชั้นเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ในทางพฤตินัยองค์การบริหารส่วนตำบล ได้จัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีอายุ 5-6 ปี (ระดับอนุบาล) ต่อเนื่องกันจนทำให้มีเด็กในสถานศึกษาของสำนักงานเขตเขตพื้นที่การศึกษาลดลงอย่างมีนัยสำคัญ จนมีการยุติบทบาทการรับเด็กนักเรียนในช่วงอายุดังกล่าวและให้ อบต.ตอนกลางรับผิดชอบจัดการเป็นหลัก

ประการที่สาม องค์การบริหารส่วนตำบลให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องและเน้นโภชนาการตามช่วงวัย องค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดทำอาหารกลางวันให้กับเด็ก โดยคำนึงถึงโภชนาการของเด็กเป็นที่ตั้ง โดยการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตอนกลาง เน้นโภชนาการที่เหมาะสมกับเด็กในช่วงวัย 2 ปีครึ่งถึง 6 ปี ซึ่งแตกต่างกับสถานศึกษาอื่นๆที่ทำอาหารประเภทเดียวกันกับกลุ่มที่มีอายุแตกต่างกัน

ประการที่สี่ แนวทางในการจัดการเรียนการสอนบนฐานท้องถิ่นและการสร้างความร่วมมือในการจัดการศึกษา ซึ่งมีทั้งหลักสูตรท้องถิ่น อบต.ตอนกลางและมีความร่วมมือในการจัดการศึกษาตามโครงการลดความเหลื่อมล้ำด้วยการศึกษาปฐมวัยที่มีคุณภาพ

สำหรับหลักสูตรท้องถิ่นนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลตอนกลาง ได้มีการออกแบบหลักสูตรการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตอนกลางขึ้นมาเป็นการเฉพาะ โดยมีกิจกรรมในหลักสูตรที่สำคัญดังนี้ 1) กิจกรรมอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น 2) กิจกรรมเด็กไทยยุคใหม่ใส่ใจผู้สูงอายุ 3) กิจกรรมเข้าวัดพัฒนาจิต คิดอาสาพัฒนาท้องถิ่น 4) กิจกรรมฝึกทักษะภาษาอังกฤษพื้นฐาน 5) กิจกรรมเด็กไทยยุคใหม่เรียนรู้ IT

ส่วนความร่วมมือในการจัดการศึกษาตามโครงการลดความเหลื่อมล้ำด้วยการศึกษาปฐมวัยที่มีคุณภาพ องค์การบริหารส่วนตำบลตอนกลาง ได้ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการ กับสถาบันวิจัยเพื่อการ ประเมินและออกแบบนโยบาย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน ได้ร่วมกันนำเอาวิชาการมารับใช้สังคมโดยมีการ จัดการเรียนการสอนตามแนวทาง High-Scope (โปรแกรมไฮสโคป เน้นการเรียนรู้แบบลงมือกระทำผ่านมุมเล่นที่ หลากหลาย ด้วยสื่อและกิจกรรมที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กและการแก้ปัญหาอย่างกระตือรือร้น) เพื่อการ พัฒนาเด็กปฐมวัยและลดความเหลื่อมล้ำในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

2. มุมมองของประชาชนต่อการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตอนกลาง

สำหรับมุมมองของประชาชนต่อการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตอนกลาง ผู้วิจัย ได้กำหนดประเด็นสอบถามสำคัญ ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและ การสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย (อิงตามมาตรฐานการ ดำเนินการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) โดยการสำรวจข้อคิดเห็นในเชิงปริมาณจาก ภาคประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตอนกลาง ต่อการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อีกจำนวน 200 คนกระจายตามจำนวนหมู่บ้านต่างๆ พบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นชายร้อยละ 47 (94) เป็นหญิงร้อยละ 52.5 (105) มีอายุโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 49 ปี ในขณะที่ระดับการศึกษาส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา มากถึงร้อยละ 92 (183) กลุ่มตัวอย่างโดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร มากถึงร้อยละ 84.8 (167) ด้านการ ดำรงตำแหน่งในชุมชนนั้นพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่แล้วไม่ได้ดำรงตำแหน่งใดเลยอยู่ที่ร้อยละ 86.3 (170) ดำรง ตำแหน่งเป็นกรรมการหมู่บ้านร้อยละ 7.1 (14) กลุ่มตัวอย่างเป็นคนในพื้นที่ซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ที่ ร้อยละ 46.7 ปี ระยะเวลาที่อาศัยอยู่นานที่สุดคือ 79 ปี น้อยที่สุดคือ 1 ปี จากการสำรวจพบว่ากลุ่มตัวอย่างเคยมี บุตรหลานเรียนที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากถึงร้อยละ 84.1 (164) ไม่เคยมีเลยอยู่ที่ร้อยละ 14.9 (29) ซึ่งในปัจจุบัน กลุ่มตัวอย่างมีบุตรหลานเรียนที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ที่ร้อยละ 48.5 (95)

ส่วนความเห็นในประเด็นต่างๆต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลตอนกลาง เป็นดังนี้ **ด้านการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก** กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการทำงานด้านบริหารเช่น การใช้จ่าย งบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีผู้เห็นด้วยมากถึงร้อยละ 62 (124 คน) คะแนนในภาพรวมของการทำงาน ด้านการบริหารนั้นอยู่ที่ 8 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 45 (90 คน) **ด้านบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก** กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการทำงาน จำนวนของเจ้าหน้าที่ในการดูแลเด็กรวมถึงความสามารถของเจ้าหน้าที่ซึ่งมีผู้เห็น ด้วยมากถึงร้อยละ 53.3 (107 คน) คะแนนในภาพรวมนั้นส่วนใหญ่ให้ 8 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 37 (74 คน) **ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย** กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งกับเรื่องนี้ ทั้งพื้นที่ใช้สอยเช่น การนอน การรับประทานอาหารของเด็ก รวมถึงสภาพนอกอาคารมีผู้เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งมาก ถึงร้อยละ 61 (22 คน) ส่วนคะแนนในภาพรวมให้ส่วนใหญ่ให้ 9 (63 คน) และ 10 (63 คน) คะแนนเท่ากัน **ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร** การจัดให้มีมุมการเรียนรู้ที่หลากหลายและส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการ ที่สมบูรณ์ทุกด้านนั้นกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยถึงร้อยละ 60 (120 คน) ส่วนคะแนนในภาพรวม ส่วนใหญ่ให้

8 คะแนน 44.5 (89 คน) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน มีความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐ หรือเอกชน องค์กรทางศาสนา ร่วมกันพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนั้นมีผู้เห็นด้วยมีผู้เห็นด้วยอย่างยิ่ง มากถึงร้อยละ 51.5 (103 คน) คะแนนในภาพรวมนั้นอยู่ที่ 8 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 43.5 (87 คน) และด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย การประสานเครือข่าย เช่น วัด ชมนมผู้สูงอายุ กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า มีการประสานเครือข่ายกันเป็นอย่างดี เช่น มีการผลิตของเล่น การเล่านิทาน ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วเห็นด้วยมากถึง ร้อยละ 55.5 (111 คน) ส่วนคะแนนในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างให้ 8 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 43.5 (87 คน)

6. อภิปรายผลการศึกษา

องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เรื่องหนึ่งที่มีความสำคัญคือ การส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (มาตรา 67) เพื่อให้เกิดการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (มาตรา 66) การพัฒนาคนมีความสำคัญอย่างมาก ต่อการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศชาติ ทั้งนี้ผลการศึกษาค้นคว้าต่างจากงานของ วีระวัฒน์ พัฒนกุลชัย (2544) เรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การบริหารความขัดแย้งในนโยบายกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากกรณีขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนกลาง มีความความสัมพันธ์สองฝ่ายคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และคณะกรรมการสถานศึกษาศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ ซึ่งนำโดยพระสงฆ์ ซึ่งทั้งสองฝ่ายต่างมีเจตนารมณ์ร่วมกันในการพัฒนาคนในพื้นที่ การดำเนินการถ่านโอนภารกิจจึงเป็นไปได้โดยง่าย ประเด็นนี้ จะเห็นชัดเจนว่าหากฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายโอนภารกิจมีความจริงใจและมีการสร้างความเข้าใจร่วมกัน ก็จะก่อให้เกิด ผลในทางที่ดีในการถ่ายโอนภารกิจและทำให้ภารกิจนั้นได้รับการสานต่ออย่างมีทิศทาง และสามารถทำหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะได้อย่างราบรื่นพร้อมกับลดอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ เนื่องจากสุดท้ายแล้ว ผู้ถ่ายโอนและผู้รับโอน ยังมีการประสานและทำงานร่วมกันอันเป็นการเกื้อหนุนให้ภารกิจด้านการจัดการศึกษาในท้องถิ่นประสบความสำเร็จได้

การจัดการศึกษาโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นับเป็นเสน่ห์ที่สำคัญที่จะช่วยให้ท้องถิ่นพัฒนา ประชากรในท้องถิ่นให้มีความรู้จักรู้ท้องถิ่นของตนเองและมีความตระหนักในคุณค่าของท้องถิ่นของตนเอง การจัดการศึกษาในระดับท้องถิ่นต้องมีความแตกต่างกับการจัดการศึกษาของส่วนกลาง กรณีขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนกลางมีความชัดเจนว่า มีความพยายามในการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น ดังจะเห็นได้จาก การมีกิจกรรมอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งเป็นการเรียนรู้ทั้งศาสตร์และศิลป์ ในการดำรงชีพของชาวอีสาน เช่น มีหมอลำกลอนผญา การเล่านิทานพื้นบ้าน เครื่องจักรสาน เป็นต้น หรือ กิจกรรมเด็กไทยยุคใหม่ใส่ใจผู้สูงอายุเป็นการบูรณาการ การเรียนรู้การอยู่ร่วมกันกับผู้สูงอายุ ซึ่งสังคมไทยกำลัง เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ รวมถึงกิจกรรมเข้าวัดพัฒนาจิต คิดอาสาพัฒนาท้องถิ่น เป็นการฝึกจิตพัฒนาใจให้สามารถปรับตัวกับสภาพปัญหาต่างๆและมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองด้วยการเข้าใจธรรมชาติ และอยู่กับธรรมชาติอย่างเป็นปกติวิสัย

การดำเนินการด้านการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนกลางสอดคล้องกับแนวคิดของ วุฒิสาร ตันไชย (2548) ที่กล่าวถึงการจัดการศึกษาของท้องถิ่นว่า เป็นความรับผิดชอบขององค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นสามประการ คือ ประการที่แรกความรับผิดชอบต่อกฎหมาย ทั้งนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจตามกฎหมายของท้องถิ่นและกฎหมายอื่นๆ ดังนั้น อบต.ตอนกลางมีการคำนึงถึงหลักกฎหมายในการบริหารสถานศึกษาภายใต้สังกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประการที่สอง คือ ความรับผิดชอบทางสังคม ซึ่งเป็นความรับผิดชอบทางสังคมที่ อบต.ตอนกลางต้องทำหน้าที่ดูแลบุตรหลานและสมาชิกของชุมชน โดยต้องคำนึงถึงหลักการบริหารแบบมีคุณภาพ ตามหลักความพึงพอใจ และได้มาตรฐานของการบริหารและบริการ อันเป็นการดำเนินนโยบายระดับท้องถิ่นเพื่อรับผิดชอบต่อประชาชนในพื้นที่ และประการสุดท้ายคือ ความรับผิดชอบทางการเมืองเพราะเมื่อประชาชนเลือกผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรับผิดชอบต่อนโยบายที่เคยให้ไว้กับประชาชน ดังนั้นจึงต้องมีนโยบายที่จำเป็นต้องมีแนวคิดที่จะจัดบริการที่ดีให้แก่ประชาชน

สอดคล้องกับงานของเสียมจิต วสุวัฒน์เศรษฐและพิรสิทธิ์ คำนวนศิลป์ (2553) ที่ประเมินผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียนภายหลังการถ่ายโอนไปสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าภายหลังจากที่โอนสถานศึกษาไปสังกัด อบจ. มีประสิทธิผลในการบริหารจัดการสถานศึกษาที่ดีขึ้นทุกด้าน แต่ทว่ายังต้องพัฒนาปรับปรุงเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน

ด้านความเห็นของประชาชนต่อการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความสอดคล้องกับงานของ กลุณย์ วิเชียรชู (2550) ที่ศึกษาระดับความพึงพอใจประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน อบจ.เมืองภูเก็ต พบว่า ระดับความพึงพอใจประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน อบจ.เมืองภูเก็ต ปีการศึกษา 2550 จำแนกตามสถานะผู้ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งในงานศึกษานี้แม้จะไม่ได้ศึกษาความพึงพอใจโดยตรงแต่สามารถเทียบเคียงได้ว่าประชาชนส่วนใหญ่ เห็นด้วยกับการบริหารจัดการการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยเฉลี่ยความเห็นในประเด็นต่างๆต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลตอนกลาง ได้ 7 คะแนนจากคะแนนเต็ม 10 คะแนน

นอกจากนี้ประเด็นที่เห็นว่ามีสำคัญอย่างมากในเรื่องการจัดการศึกษาของท้องถิ่นคือ ความร่วมมือในการจัดการศึกษาโดย องค์การบริหารส่วนตำบลตอนกลาง ได้ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการกับสถาบันวิจัยเพื่อการประเมินและออกแบบนโยบาย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน ได้ร่วมกันนำเอาวิชาการมารับใช้สังคม โดยมีการจัดการเรียนการสอนตามแนวทาง High-Scope เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยและลดความเหลื่อมล้ำในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และมีการแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเครือข่ายการทำงาน (วีระศักดิ์ เครือเทพและคณะ, 2550) (พฤษภา เครือแสงและรัชดาพร หวลอารมณ์, 2558) คือการจัดรูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของการทำงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ตั้งแต่สองหน่วยงานขึ้นไป ซึ่งอาจเป็นหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานเอกชนที่แสวงหากำไร หน่วยงานพัฒนาเอกชนที่ไม่แสวงหากำไร กลุ่มอาสาสมัครของประชาชนหรือองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อร่วมมือร่วมใจกันดำเนินการกิจของสาธารณะบางประการโดยมีองค์กรภาครัฐเป็นแกนหลักของเครือข่าย (ไพสิทธิ์ สุวรรณฤทธิ์ และพิชญ์ สมปอง, 2553; เทอดศักดิ์ ไปจันทิก, 2558) ทั้งนี้ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแสดงเหล่านี้เป็นไปในลักษณะพึ่งพาอาศัยกันและกันและมีความสัมพันธ์ในลักษณะที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยมีเป้าหมายความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาสาธารณะบางประการร่วมกัน ซึ่งเป็นปัญหาที่องค์กรใดองค์กรหนึ่งไม่อาจดำเนินการได้บรรลุผลสำเร็จได้โดยลำพัง กล่าวคือ สถาบันวิจัยเพื่อการ

ประเมินผลและออกแบบนโยบาย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย เป็นหน่วยงานดูแลและสนับสนุนการดำเนินโครงการ โดยจัดหาผู้เชี่ยวชาญและบุคลากรด้านการศึกษาปฐมวัย เพื่อให้มีความรู้ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอนภายใต้หลักสูตรของโครงการลดความเหลื่อมล้ำด้วยการศึกษาปฐมวัยที่มีคุณภาพ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นหน่วยงานให้การสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรปฐมวัย และสื่อการเรียนการสอนที่จำเป็นต่อการเรียนการสอนตามหลักสูตรของโครงการลดความเหลื่อมล้ำด้วยการศึกษาปฐมวัยที่มีคุณภาพ

สำนักส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน เป็นหน่วยงานให้การสนับสนุนทางวิชาการ การเก็บข้อมูลเด็กปฐมวัยแบบต่อเนื่องสำหรับการดำเนินโครงการและการขยายผลเชิงนโยบาย

องค์การบริหารส่วนตำบลตอนกลาง เป็นหน่วยงานสนับสนุนการดูแล ติดตามและสนับสนุนงบประมาณ เพื่อการจัดทำวัสดุ อุปกรณ์ หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่อยู่ในความรับผิดชอบ

การทำงานแบบความร่วมมือเครือข่ายนี้ยังเป็นหัวใจสำคัญของแนวคิดเรื่อง การบริหารจัดการท้องถิ่น (Local Governance) ซึ่งธนศวร์ เจริญเมือง (2553) ได้สรุปความหมายของ การบริหารจัดการ (Local Governance) ท้องถิ่นว่าหมายถึง รูปแบบการปกครองท้องถิ่นแบบใหม่ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจโลกส่งผลให้มีการบริหารกิจการท้องถิ่นและรัฐ มีผู้มีส่วนร่วมมากขึ้น และยังให้รายละเอียดว่าการบริหารจัดการท้องถิ่นมีองค์ประกอบสำคัญคือ

ประการแรก องค์กรที่เป็นทางการหรือองค์กรภาครัฐเองมิใช่ฝ่ายตัดสินใจและดำเนินการฝ่ายเดียวในท้องถิ่นแต่ต้องเป็นลักษณะที่หลายฝ่ายต่างมาร่วมกันนั่นคือมีทั้งภาครัฐและภาคประชาชน

ประการที่สอง เนื่องจากปัญหาสาธารณะมีความหลากหลาย รูปแบบของผู้ที่เข้าร่วมจึงไม่มีความแน่นอน ไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวในจำนวนองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ

ประการที่สาม ในการตัดสินใจแก้ปัญหาจะไม่ให้ความสำคัญกับลำดับขั้นหรือสายบังคับบัญชาของระบบทางการ แต่เป็นการเจรจาต่อรอง เพื่อหาหนทางที่เอื้อประโยชน์ต่อสาธารณะสูงสุดและการตัดสินใจที่มีความโปร่งใส

ดังนั้น การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลตอนกลางจึงสอดคล้องกับแนวคิด การบริหารจัดการท้องถิ่น (Local Governance) ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของชนิตา รักษ์พลเมือง สนานิจิตร สุคนธ์ทรัพย์และอุบลวรรณ หงส์วิทยากร (2552) ที่ศึกษาเรื่อง รูปแบบความร่วมมือในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยพิจารณาภาพรวมความร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับหน่วยงานอื่น ๆ ในด้านการจัดการศึกษาโดยเฉพาะประสบการณ์ทำภารกิจร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ว่าเคยร่วมทำภารกิจกับหน่วยงานอื่น ๆ หรือไม่ (กันหนนทร กลิ่นกุหลาบและสุภูมิวิทย์ ไสยโสภณ, 2555) และถามชี้เฉพาะลงไปประเด็นด้านการศึกษาว่าเคยร่วมดำเนินการด้านการศึกษาหรือไม่ และสำหรับลักษณะความร่วมมือด้านการศึกษาก็จะลงรายละเอียด โดยมีประเด็นดังนี้ 1) ร่วมมือกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) จัดตั้งศูนย์บริหารภารกิจร่วมกัน 3) ร่วมใช้อาคารสถานที่ 4) ร่วมมือเฉพาะกิจหรือร่วมมือตามสมัครใจ 5) จัดหา

และเป็นเจ้าของอุปกรณ์ศึกษาร่วมกัน 6) ใช้อุปกรณ์การเรียนการสอนร่วมกัน 7) ใช้บุคลากรทางการศึกษาร่วมกัน 8) อื่นๆ

กล่าวโดยสรุปแล้วจะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบลตอนกลางมีลักษณะสำคัญดังต่อไปนี้

ประการแรก มิติการถ่ายโอนภารกิจศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์วัดวังจาน กรมการศาสนา เป็นไปด้วยความราบรื่นเนื่องจากได้รับความยินยอมและมีเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาบุตรหลานจึงทำให้การถ่ายโอนภารกิจเป็นไปด้วยความราบรื่น อีกทั้งยังทางวัดและชุมชนยังมีการให้ความช่วยเหลือกิจการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง เช่น ร่วมระดมทุนเพื่อสร้างกำแพงรอบศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายหลังการถ่ายโอน

ประการที่สอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพยายามในการจัดบริการสาธารณะโดยเฉพาะด้านการจัดการศึกษา มีผลวัดในการจัดการศึกษา โดยมีทั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สร้างขึ้นใหม่และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้รับการถ่ายโอนมาจากกรมการศาสนา นอกจากนี้ยังมีความพยายามในการจัดการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นคือ จากการศึกษาระดับเตรียมอนุบาล สู่วิทยาลัยระดับท้องถิ่น หากแต่มีข้อจำกัดเรื่องการขอใช้ประโยชน์ที่ดินสาธารณะจึงทำให้กระบวนการจัดตั้งโรงเรียนอนุบาลสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีปัญหา แต่ก็ยังมีการจัดการศึกษา ในระดับช่วงอายุ 2 ปีครึ่ง ถึง 6 ปี เพราะทางผู้บริหารเล็งเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาให้บุตรหลาน เพราะสามารถเติมสิ่งที่ท้องถิ่นต้องการให้ลูกหลาน มีความเก่ง ดี และมีสุขได้ ผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยการอำนวยการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประการที่สาม มีการแสวงหาความร่วมมือในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มศักยภาพและคุณภาพในการจัดการศึกษานับเป็นมิติที่ช่วยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นลดข้อจำกัด ด้านศาสตร์และวิทยาการที่ทันสมัยในการจัดการศึกษา รวมถึงมีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญมาให้ความแนะนำปรึกษาในการดำเนินการเพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรเพื่อเพิ่มพัฒนาการในเด็ก นั่นคือ องค์กรบริหารส่วนตำบลตอนกลาง ได้ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการ กับสถาบันวิจัยเพื่อการประเมินและออกแบบนโยบาย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน ได้ร่วมกันนำเอาวิชาการมารับใช้สังคมโดยมีการจัดการเรียนการสอนตามแนวทาง High-Scope (โปรแกรมไฮสโคป เน้นการเรียนรู้แบบลงมือกระทำผ่านมุมเล่นที่หลากหลาย ด้วยสื่อและกิจกรรมที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กและการแก้ปัญหาอย่างกระตือรือร้น) โดยมีความมุ่งหวังเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยและลดความเหลื่อมล้ำในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เพราะการศึกษาช่วยพัฒนาคนและพัฒนาคุณภาพชีวิตได้

ประการที่สี่ การจัดการศึกษาที่เน้นให้ครอบครัวมีส่วนร่วม เพราะตามแนวทาง High-Scope เน้นการวางแผน (Plan) การดำเนินการ (Do) และการประเมินหรือทบทวน (Review) ช่วยให้เด็กคิดเป็นทำเป็นและแก้ไขปัญหาเป็น ที่สำคัญการจัดการศึกษาตามแนวทางใหม่ไม่เน้นท่องจำ แต่เน้นการคิดวางแผนดำเนินการและยอมรับกับสิ่งที่ลงมือไปแล้ว ดังนั้นผู้ปกครองต้องเข้าใจว่าทางสถานศึกษาและท้องถิ่นกำลังทำอะไรอยู่ มีการจัดการเรียนการสอนต่างจากเดิมอย่างไร แล้วเด็กจะได้อะไรกับการจัดการศึกษารูปแบบใหม่ และผู้ปกครองต้องปรับตัวอย่างไร เช่น ผู้ปกครองต้องยอมรับและให้คำปรึกษาแก่ลูกหลาน และเรียนรู้ไปกับพัฒนาการของเด็กตามช่วงวัย

7. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบลตอนกลาง ด้านการจัดการศึกษาควรมีข้อพิจารณาดังต่อไปนี้

ประการแรก กิจกรรมเสริมหลักสูตรท้องถิ่นควรมีการจัดการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอในทุกภาคเรียน เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ

ประการที่สอง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ หากจะพิจารณาจัดตั้งโรงเรียนอนุบาลควรศึกษาข้อระเบียบให้ชัดเจนเพื่อจะได้ดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว และได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลในการจัดการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นตามเกณฑ์การให้การสนับสนุนงบประมาณ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *การกระจายอำนาจการศึกษาสู่ท้องถิ่น*. สืบค้นเมื่อ 28 มิถุนายน 2559, จาก http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=17360&Key=news_research
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (ม.ป.ป.). *มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สำนักประสานและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2558). *แผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่นระยะ 3 ปี (2558-2560)*. กรุงเทพฯ: สำนักประสานและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.
- กฤษณ์ วิเชียรชู. (2550). *การศึกษาระดับความพึงพอใจประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน อบจ.เมืองภูเก็ต*. ภูเก็ต: โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเมืองภูเก็ต.
- กัณหา นฤนาถ และสุพจน์ วิชัยโสภณ. (2555). ประสิทธิภาพการถ่ายโอนภารกิจจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบลทางเกวียน. *วารสารการบริหารท้องถิ่น*, 5(4), 73 – 86.
- ชนิตา รักพลเมือง สนานิจิตร สุคนธ์ทรัพย์ และอุบลวรรณ หงษ์วิทยากร. (2552). *รูปแบบความร่วมมือในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. รายงานการวิจัยและพัฒนา. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทอดศักดิ์ ไปจันทิก. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองท้องถิ่นและการศึกษาในสหรัฐอเมริกา. *วารสารการบริหารท้องถิ่น*, 8(3), 60 – 75.
- ธนสวรรค์ เจริญเมือง. (2553). *การปกครองท้องถิ่นกับการบริหารจัดการท้องถิ่น อีกมิติหนึ่งของอารยธรรมโลก*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คบไฟ.
- ไพสิทธิ์ สุวรรณฤทธิ์ และพิชญ์ สมปอง. (2553). การจัดการศึกษาโดยภาคีหุ้นส่วน. *วารสารการบริหารท้องถิ่น*, 3(1), 70 – 85.
- พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542. *ราชกิจจานุเบกษา*. ฉบับกฤษฎีกา 116, 114ก (17 พฤศจิกายน): 48-66.

- พฤษภา แกร่ง และรัชดาพร หวลอารมณ์. (2558). การศึกษาเพื่อท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง. *วารสารการบริหารท้องถิ่น*, 8(2), 1-11.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. *ราชกิจจานุเบกษา*. ฉบับกฤษฎีกา 124, 47ก (24 สิงหาคม): 1-127.
- วีระศักดิ์ เครือเทพ และคณะ. (2550). *เครือข่าย: นวัตกรรมการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- วีระวัฒน์ พัฒนกุลชัย. (2544). *การพัฒนากลยุทธ์การบริหารความขัดแย้งในนโยบายกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วุฒิสาร ตันไชย. (2548). *ยุทธศาสตร์ว่าด้วยการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. ใน *วารสารสถาบันพระปกเกล้า*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). *รายงานการติดตามการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปี 2551*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- เสถียรจิต วสุวัฒนเศรษฐ และพิรสิทธิ์ คำวนศิลป์. (2553). *การประเมินผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียนภายหลังการถ่ายโอนไปสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่*. *วารสารบริหารท้องถิ่น*, 3(4), 55-62.

Translated Thai References

- Charoenmuang, T. (2010). *The local government and the local administration, another dimension of world civilization*. Bangkok: Kobfai Publishing Project. (In Thai)
- Department of Local Administration. (n.d.). *The standard child development centers of local government*. Bangkok: Bureau of Local Educational Development and Co-ordination, Department of Local Administration.Ministry of Interior. (In Thai)
- Department of Local Administration. (2013). *Education plan (2015-2017)*. Bangkok: Bureau of Local Educational Development and Co-ordination. Department of Local Administration, Ministry of Interior. (In Thai)
- Determining Plans and Process of Decentralization to Local. *Government Organization Act, B.E.2542 (1999)*. Government Gazette, Office of the Council of State Decree No. 116, 114 A. (November 17): 48-66. (In Thai)
- Klinkularb, K. & Saiyasophon, S. (2012). Efficiency of Transfer of Authority for Primary Education Management to the Tang Kwian Tambon Administrative Organization, *Local Administration Journal*, 5(4), 73 – 85. (In Thai)
- Krueathep, V. et al. (2007). *Managing Local Government Networks in Thailand*. Bangkok: Thailand Research Institute. (In Thai)

- Kruesang, P. & Hualarom, H. (2015). Education for the Local in Lampang Province. *Local Administration Journal*, 8(2), 1 – 11. (In Thai)
- Lukgpolmeung, C., Sukorntasub, S., Hongsawitthayakorn, A., (2009). *Form of cooperation in the management of local government. Research and development*. Bangkok: Faculty of Education, Chulalongkorn University. (In Thai)
- Office of the Education Council. (2008). *Final Report: Study of management local governments* (2008). (In Thai)
- Pattanakulchai, W. (2001). *The development strategy of conflict management strategies of educational decentralization policy to local administrative organization*. Bangkok: Chulalongkorn University Press. (In Thai)
- Paichantuak, T. (2015). The Relationship between Local Politic and Education in the U.S. *Local Administration Journal*, 8(3), 60 – 75. (In Thai)
- Suwanrit, P. & Sompong, P. (2010). Educational Management by Partnership. *Local Administration Journal*, 3(1), 70 – 85. (In Thai)
- Tanchai, W. (2005). *The strategic management of local governments*. Journal of King Prajadhipok's Institute. Bangkok: King Prajadhipok's Institute. (In Thai)
- The Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2550* (2007) Decree No. 124, 47 A. (August 24): 1-127. (In Thai)
- The Minister of Education. (2013). *Decentralized education*. Retrieve on June 28, 2016 from http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID =17360&Key=news_research. (In Thai)
- Vasuwattanased, S & Kamnuansilpa, W. (2012). An Evaluation of Achievement of Schools Transferred to Be Under the Management Responsibility of Chiangmai Provincial Administration Organization. *Local Administration Journal*, 3(4), 55-62. (In Thai)
- Wilkins Chian khu, K. (2013). *Study satisfaction levels in the administration of school administrators*. PAO: Phuket. Provincial school Phuket. (In Thai)